

GAZETA LWOWSKA

W Piątek

N^{ro}. 78.

7. Lipca 1820

Wiadomości krajowe.

Względem dalszey podróży Nayaśnieyszego Dworu zawiera gazeta Pragska z Budweis pod d. 20. Czerwca następujące doniesienie: „Dnia 17. Czerwca o godzinie 6 wieczorem miało Budweis miało szczęście oglądać w pożądaniem zdrowiu powracających Nayaśnieyszych Cesarstwa wraz z Jey Cesarzowiczowską Mością Arcy-Xiężną Klementyną Xiężną Salerno. Nayaśnieyszi Cesarstwo odbyli tę podróż w 12 godzinach i w ciągu całej podróży pozdrowiani byli od tysiąca zbiegających się ludzi. Dnia 19. Czerwca oglądali Nayaśnieyszi Cesarstwo szpital wojskowy, koszary, warownie i składy wojskowe polowe w górnej części miasta i okolicy. Cesarzowa Jey Mość zaś, zaczęła zwiedzić różne zakłady naukowe, a po południu dawała prywatne posłuchanie. Dnia tego wieczorem było miasto znova oświecone. Dnia 20. Czerwca Nayaśnieyszi Cesarstwo wyjechali.

Gazeta Linzka donosi dalej o przybyciu tamże Nayaśnieyszego Dworu z d. 23. z. m. co następuje: „Mieszkańcy miasta stołecznego Prowincyi Austriackiej powyżey Eans, uszczęśliwieni zostali we Wtorek na d. 20. Czerwca o 5 godzinie wieczorem przybyciem N. Cesarstwa w towarzystwie Xiężney Salerno. We Środę-rano d. 21. N. Cesarz dozwolił sobie przedstawić Władze, korpus Oficerów, Stany, Duchowieństwo i Nauczycieli i raczył ich przyjąć łaskawie. Cesarzowa Jey Mość raczyła pod ten czas oglądać szpital Elżbitanek, Braci miłosierdzia, dom pończuchniczy i szalonych, i opuścić te zakłady z zapewnieniem zupełnego swojego zadowolenia. Wieczorem zaszczylił N. Cesarstwo w towarzystwie całego swego Dworu bardzo licznie zgromadzoną publiczność w tutejszym teatrze Stanów, przyjeści będąc z niewymownymi oklaskami; na teatrze wystawiono stosowny prolog, odpiewano Narodową pieśń której ostatnią strofę publiczność powtórzyła. N. Cesarstwo zabawił się do końca sztuki a przy opuszcze-

nin teatru pozdrowieni byli wyraźnemi oznakami radości.“

Wiadomości zagraniczne.
Hiszpania.

Dziennik rozpraw zawiera z Irun z d. 6. z. m. co następuje: „PP. Calderón i Cerezo dway z 69 Deputowanych do Stanów (Cortes) w roku 1812, znajdując się od kilku dni w Bajonnie, albowiem owi Deputowani, którzy po powrocie Króla w Maju 1814 znane oświadczenie podali przeciwko Konstytucyi z 1812 *), teraz stosownie do wydanego niedawno wyroku Królewskiego, gdzie tylko postrzeżeni w Hiszpanii są aresztowani, wyjąwszy Biskupów, których osadzają w klasztorach. Trzech zaś innych z tychże Deputowanych mianowicie: P.P. Labandero, Caltero i Sanchez zostają w St. Jean-de-Luz.

Dzienniki Miscellaneous zawierają przełożenia, w celu odmiany, politycznych, cywilnych i kościelnych podziałów Królestwa, aby je stosownie do ludności i obiętości powierzchni ziemi uczynić jednakowymi. Ponieważ zaś Lud przywiązany jest mocno do dawnych nazwisk Prowincyi, a Duchowieństwu na tem zależy, aby utrzymać dawne stolice Biskupie, zatem projekt ten wzbudza wiele niechęci i z tego powodu odrzuca go Konstytucjonista. Według listów z Sarragossy panowały ciągle zaburzenia i niechęci w Arragonii; atoli Władze podwajaia swoją gorliwość w czuwaniu nad utrzymaniem publiczney spokojności; obawiaia się, by nie było daley rozgąszone owo powstanie z d. 14. Maia, pod czas którego włóscianie obalili pomnik Konstytucyjny. Liczba więzionych z powodu owego powstania, znajdujących się w więzieniach Sarragossy wynosi 60 osób; inni ponieśli. — Margrabia de Villa Peyres,

*) Zwykli ich nazywać w Hiszpanii: Persami ponieważ ich protestacyia temi zaczyna się słowy.

były Sekretarz jeneralny najwyższego Sądu Inkwizycyi w Madrycie, musiał na d. 3. t. m. opuścić Stolicę; udał się on do Genui, do kąd wszystkie swoje rzeczy i książki już odesłał. Ciekawą jest rzeczą iaka moc lub iaka obawa zniewala tego Hiszpana opuszczać swoją Ojczyznę. — Listy z Gallicyi donoszą, iż zapół za nowym porządkiem rzeczy gwałtownie ostygł. — W Xeres zaszedł spór pomiędzy dwoma pułkami, bliższe szczegóły tego wypadku nie są jeszcze wiadome. — Dziennik wychodzący w Corunnie uskarża się na zabiegi ze strony Duchownych, aby mianowanymi byli do Stanów (*Cortes*).“

Dziennik rozpraw umieścił list datowany z Madrytu pod d. 6. Czerwca, zawierający co następuje: „Król chcąc odpowiedzieć życzeniom Jego Katolickiej Mości rozkazał, aby wszyscy Francuzi uwięzieni gdziekolwiek bądź tak w Hiszpanii iak Ameryce, z powodu braku paszportów, szpiegostwa i pomocy, którą powstańcom w pieniądzach lub osobiciście dawali, wypuszczeni zostali na wolność. — W Sarragossie przedsięwzięto środki policyjne, zdające się dowodzić, iż tam jeszcze mocno się obawiają nowego zaburzenia spokoyności publicznej. Każdy mieszkaniec obowiązany jest mieć kartę bezpieczeństwa lub świadectwo dobrego obywatelstwa (*Cedula de buen ciudadano*), w przeciwnym razie, iako podejrzany może być aresztowanym. — Z Estremadury przybył goniec i odprawiony został natychmiast, co dało powód do różnych wieści; jedni twierdzą, że Jeneralny Kapitan Estremadury przedsięwziął dowolne środki; inni mówią o zabiegach byłego Ministra Woyny. — W wielu miastach Andaluzyjskich woyska przechodzące zwały pomniki konstytucyjne; pomniki te są powiększej części z drzewa a zatem łatwe do wywrócenia, teraz starają się wszędzie postawić je z kamienia. W Ciudad Real stolicy Prowincyi Mancha wywrócono także pomnik konstytucyjny. Podczas częstej przechadzki Króla po Madrycie zakupie on wszystkie Dzienniki, które mu wóczy wpadają i każde sobie najważniejsze odczytywać artykuły. — Margrabia de Campo-Sagrado ma być mianowany Dyrektorem artylerji. Skoro się rozeszła wieść o tem mianowaniu, wyszły we wszystkich Dziennikach obrażające i potwarcze artykuły przeciwko temu Margrabiemu.“ *Miscellanea* dodaje „iż tak się teraz dzieje z każdym, który do iakiego ważnego przeznaczonego jest urzędu.“

Wielka Brytania i Irlandya.

Naynowsze listy odebrane z Londynu z d. 13. z. m. donoszą, iż na posiedzeniu Izby Niższej z dnia poprzedzającego były rozprawy nad poselstwem Króla dotyczącym się Królowej, ponieważ w sposobie przyjaźnym rozpoczęto układy i te ciągle trwają, więc na wniesienie Lorda Castlereagha odroczone na nowo te rozprawy do Piątku d. 16. — Również Wydział mianowany przez Izbę Wyższą do rozpoznania dowodów załączonych do wspomnianego poselstwa, odroczył na Sobotę d. 17. swoje posiedzenie, które miało być na d. 13. Listowanie zaszkło iakoby między Królową i Lordem Liverpool względem wiadomości o koliczności a udzielone z d. 12. z. m. w gazecie Times; Kuryer z dnia następnego ogłasza je za podsunięte i fałszywe.

Francya.

Oto jest terazniejszy układ nowego prawa wyborowego podług odian których donoszono w ciągu naradzeń w Izbie Deputowanych: „Artykuł 1. W każdym Departamencie będzie Kollegium Wyborcze Departamentowe i Kollegia obwodowe. Pomimo tego wszyscy Wyborcy zgromadzać się będą w iedno Kollegium w tych Departamentach, które pod czas ustawy z d. 5. Lutego 1817 tylko iednego wybierali Deputowanego, w tych, w których liczba Wyborców nie przechodzi 300 i w tych które podzielone są na 5 podprefekturalnych obwodów nieprzechodzących liczby 400 Wyborców. 2. Kollegia Departamentowe składają się z najwięcej płacących podatki Wyborców w ilości równającej się 4 części wszystkich Wyborców Departamentu. Kollegia wybierają 172 Deputowanych. Mianowanie w roku 1820 nastąpi podług spisu załączonego do terazniejszego prawa. Kollegia Wyborcze Obwodowe w każdym Departamencie stosownie do artykułu 1. każde z osobna mianować będzie iednego Deputowanego. Kollegia te składać się będą ze wszystkich Wyborców, którzy swoje zamieszkanie polityczne mają w iednej z gmin, w pośród dotyczącego się Obwodu wyborowego. Obwód takowy, oznaczony będzie tymczasowie dla każdego Departamentu wyrokiem Królewskim, za uprzednim zdaniem sprawy przez ogólną radę Departamentową, i przełożony zostanie do zatwierdzenia na najbliższem posiedzeniu prawodawczem. Część piąta mająca być odnowioną byłych Deputowanych, mianowaną będzie przez Kollegia Obwodowe. W następnych posiedzeniach, Departamenta, które

odnowić mają swoich Deputowanych, mianować będą tych ogólnie podług zasad teraźniejszego prawa. 3. Lista Wyborców każdego Kolegium będzie drukowaną i przybitą na miejscu w przed utworzeniem Kolegiów Wyborczych. Lista ta zawierać będzie ilość i sposób opłacenia podatków każdego Wyborcy, z oznaczeniem Departamentu w którym te podatki opłaca. 4. Aby byłż Wyborcą i Obieralnym, podatki stałe w ten czas tylko będą rachowane, kiedy własność gruntowa jest już w posiadaniu rzeczywistem tego, którego się to dotyczy, gdy zadzierzawienie zupełnie nastąpiło lub otrzymano patent, a sposób zarobkowania na rok przed zwołaniem Kolegium Wyborczego podlega patentowi podatkowemu; atoli posiadacz gruntowy przez prawo dziedzictwa uwolniony jest od tego warunku.

(Dokończenie nastąpi.)

N i e m c y.

A k t u u c h w a ł y

Narad Ministeryalnych
mianych w Wiedniu w celu wykształcenia i umocnienia Związku Niemieckiego.

Ogłoszonej za zasadę Związku Niemieckiego w d. 8. Czerwca jako w dniu rocznicy podpisania aktu Związkowego z r. 1815.

(Ciąg dalszy.)

Artykuł XXXI.

Zgromadzenie związkowe ma prawo i obowiązek starać się o dopełnienie: Aktu związkowego i innych praw fundamentalnych Związku, uchwał zgromadzenia stosownie do zakresu działań jego; wyroków wydanych przez Sady polubowne; zapadłych rozpoznaw polubownych pod rekoymnią Związku i ugod nastąpionych podczas Seymu iako też o utrzymanie szczególnej rekoymii przyjętej na siebie przez Związek, a po wyczerpaniu wszystkich innych środków stosownie do konstytucji Związku użytych w tym celu, przedsięwznie potrzebne środki exekucyjne, mając mocno na uwadze ustanowione oznaczenia i formalności, przepisane w tej mierze w osobnem urządzeniu exekucyjnem.

Artykuł XXXII.

Ponieważ każdy Rząd związkowy obowiązany jest przestrzegać dopełnienia uchwał Związku, Zgromadzenie zaś Związkowe nie ma prawa bezpośrednio działać na zarząd wewnętrzny Państw związkowych, zatem tylko przeciwko Rządowi może nastąpić exekucya. Od tego atoli prawidła wyłącza się przypadki, kiedy Rząd związkowy w niedostatku własnych i potrzebnych sił, sam wzywa pomocy

Związku, lub gdy Zgromadzenie związkowe w okolicznościach wskazanych artykułem dwudziestym szostem nie wezwane, obowiązane jest przystąpić do przywrócenia powszechnego porządku i bezpieczeństwa. W pierwszym przypadku należy iednak zawsze postępować zgodnie z przełożeniami Rządu, któremu dana jest pomoc Związkowa, podobnież i w drugim przypadku zachowywać się należy, skoro Rząd przywrócony jest do działalności swoiey.

Artykuł XXXIII.

Środki exekucyjne uchwalone i wykonywane będą w imieniu całego Związku. Zgromadzenie związkowe da tym końcem zlecenie iednemu lub kilku Rządowi nie mającym w tej sprawie żadnego udziału, z ogłędnością na wszystkie miejscowe okoliczności i inne stosunki, do wykonania uchwalonych środków i oznaczy zaraz liczbę wojska mającą być użytą, iakoteż ile razy tego wymagać będzie potrzeba, określi trwanie postępowania exekucyjnego.

Artykuł XXXIV.

Rząd, któremu dano zlecenie, i który takowe przyymie na siebie iako obowiązek Związkowy, mianować będzie na ten koniec Kommissarza cywilnego, który stosownie do mającey bydż sobie udzieloney szczególney Instrukcyi od Rządu do tego upoważnionego, podług oznaczen przez Zgromadzenie związkowe, kierować ma exekucyją bezpośrednią: — Jeżeli zlecenie poszło do kilku Rządów, więc Zgromadzenie związkowe oznacza, który z tych mianować ma Kommissarza cywilnego. Rząd upoważniony w ciągu trwającej exekucyi zawiadomi Zgromadzenie związkowe o skutkach iakie czyni owo postępowanie exekucyjne, tudzież skoro zamiar zupełnie jest osiągniiony doniesie o ukończeniu sprawy.

Artykuł XXXV.

Związek iako siła ogólna ma prawo uchwalać wojnę, zawierac pokoy, czyni Związki i inne ugody. Podług zamiaru wyrzeczonego w drugim artykule aktu związkowego Związek ten, wykonywa te prawa tylko ku swoiey własney obronie, utrzymaniu samoistnienia, zewnętrznego bezpieczeństwa Niemiec, niepodległości i całości pojedynczych Państw związkowych.

Artykuł XXXVI.

Ponieważ artykułem 11 aktu Związkowego, wszystkie Członki Związku obowiązały się, tak całe Niemcy iako i każde w szczególności Państwo związkowe bronić przeciwko wszelkiemu napadowi, i zapewnić sobie na wzajem wszystkie posiadłości obojęte Związkiem, za-

tem żadne pojedyncze Państwo nie może od innego obcego Państwa w prawach swoich do znawać gwałtów, aby przez to cały Związek nie był dotknięty.

Dla tego Państwa pojedyncze Związku obowiązane są ze swej strony nie dawać powodu do gwałtów, ani też obcemu Państwu takowe wyrządzać. Gdyby od Państwa nie należącego do Związku zaszło do Zgromadzenia związkowego przeciwko Członkowi Związkowemu, będącemu powodem naruszenia spokojności zażalenie, i takowe okazało się byźd gruntowne, wtedy Zgromadzeniu związkowemu zależeć będzie tego Członka Związku, który dał powód do zażalenia wezwać dla prędkiego i dostatecznego zadosyćczynienia, oraz przytem wezwaniu podług okoliczności zobowiązać go do środków, któreby dalszym niepokojącym skutków w należyтым czasie zapobieżono.

Artykuł XXXVII.

Jeżeli Państwo związkowe, podczas zaszytych między niem a innym obcem Państwem poróżnień, używa pośrednictwa Związku, w tenczas Zgromadzenie związkowe dochodzić ma starannie źródła takowego poróżnienia i stanu rzeczy. — Jeżeli się z takowego rozpoznania okaże, że Państwo związkowe nie ma prawa za sobą, więc Zgromadzenie związkowe upomni go surowo o wstrzymanie dalszych kroków, odmowi mu żadanego pośrednictwa, a nawet w przypadku potrzeby użyje właściwych środków do utrzymania pokoju. Okaże się zaś przeciwnie, Zgromadzenie związkowe obowiązane jest wstawić się za Państwem któremu gwałt wyrządzono, dać mu swoje skuteczne pośrednictwo i takowe tak daleko rozciągnąć, aby zupełna spokojność i zadosyćczynienie nastąpiło.

Artykuł XXXVIII.

Gdyby które z Państw związkowych doniosło, albo z innych dokładnych podań okazało się, że pojedynczemu Państwu lub całemu Związkowi zagraża nieprzyjaciel, Zgromadzenie związkowe naradzi się w tej mierze, czyli w rzeczy samej istnienie niebezpieczeństwo napadu i wyda w tym względzie iak najszybciej swój wyrok. — Uznawszy niebezpieczeństwo, więc wydając wyrok, uchwali oraz środki obrony mające nie zwłoczenie byźd do skutku przywiezione, tak wyrok iako też uchwałę, stanowić będzie rada mniejsza, która w tej mierze postępować będzie podług bez-

warunkowej i mającej w niej ważność większości głosów.

Artykuł XXXIX.

Skoro kraje Związku napadnione są od nieprzyjaciela, więc zaraz rozpoczyna się wojna i w takim przypadku należy bezzwłocznie wziąć się do środków obrony, nie wchodząc w to co później Zgromadzenie związkowe w tej mierze uchwali.

Artykuł XL.

Jeżeli Związek widzi się byźd zmuszony do formalnego oświadczenia wojny, więc takowe może nastąpić tylko na zupełnem Zgromadzeniu, przepisana większością $\frac{2}{3}$ części głosów.

Artykuł XLI.

Uchwała zapadła w radzie mniejszej uznająca istotnienie niebezpieczeństwa nieprzyjacielskiego napadu, obowiązuje wszystkie Państwa związkowe do udziału środków obrony uznanych za potrzebne na Sejmie Związku równie tak, iak oświadczenie wojny wyrzeczone w zupełnem Zgromadzeniu wszystkie Państwa związkowe do bezpośredniego udziału wspólny wojny.

(*Ciąg dalszy nastąpi.*)

Królestwo Polskie.

Z Warszawy dnia 1. Lipca. — Jego Cesarszewicowska Mość, Wielki Xiążę Konstanty, wyjechał przed kilku dniami z tutejszej Stolicy na nieiaki czas do Białegostoku i Brześcia Litewskiego.

R o s s y i a.

Pan Jewreinów obywatel Gubernii Jarosławskiej, skończył na początku wiosny tegoroczney pierwszy statek parowy, przeznaczony na przewóz rozmaitych przedmiotów Wołgą między Jarostawiem i Rybińskiem. Czynione pierwsze z nim doświadczenie d. 29. Kwietnia, poszło bardzo pomyślnie i dowiedło, że statek ten wyręcza 50 koni i tyleż ludzi, zwyczajnie do podwód dodających się.

T u r c y i a.

Listy odebrane z portów Włoskich donoszą, iż z Konstantynopola wyszła flota przeznaczona do krążenia na morzu sroziemnem i wspierania przedsięwzięć, które W. Porta przeciwko Ali Baszy Janiny do skutku przywieść postanowiła.

Wiadomość niedawno umieszczona, że wystanych Baszów przeciwko temuż Baszy Janiny miało się z nim połączyć, podług doniesień z Wenecyi mianą jest zabezpieczoną.